

Pätevyyttä argumentteihin!

■ Osmo Tammisalo

Putte Wilhelmsson sortuu puheenvuorossaan (*Tieteessä tapahtuu* 4/2010) asiattomuuksiin ja argumentaatiovirheisiin, joiden julkaisuun tiedettä käsittelevä lehti sopii huonosti. Hän ei myöskään kumoa perusteluitani sille, miksi Margaret Mead ja hänen saamansa merkitys johtivat sosiaalitieteitä harhaan.

Toisinaan tiedemaailmaa saattaisi piristää se, että erimielisyyksiä ei niin huolella verhottaisi hyvätapaisien kohteliaisuuksien taakse. Tällöin olisi kuitenkin suotavaa, että argumentit olisivat erityisen päteviä ja hyökkäys kohdistuisi henkilöiden sijasta asioista olennaisimpiin. Putte Wilhelmssonin kirjoitus ei täytä näitä kriteerejä. Wilhelmsson esimerkiksi mielikuvituksellisesti väittää, että muka haluaisin ”dementoida” Pertti Tötön mainion artikkelin vuodelta 2006. ”Dementointi” ei ensinnäkään ole kelvollinen argumentti ja toiseksi, mikäli se olisi ollut pyrki- mykseni, en varmasti olisi viitannut Tötön kirjoitukseen – saati esittänyt asioita yhdenmukaisesti sen kanssa. Vihjailut kirjoittajien motiiveista tai poliittisesta taustasta (”vihreä ekoanarkisti Laakasuo”) ovat kenties merkki luovuudesta, mutta perusteluiksi ne eivät ole päteviä. Ja jäsenistöä

hiemankin tunteville Wilhelmssonin esittämä syytös darwin-seuralaisten hyväuskoisuudesta on vain huono vitsi.

Mutta asiaan: Wilhelmssonin kysyy, miksi Margaret Mead mielestäni hidasti sosiaalitieteiden kehitystä. Toistettakoon vastaus tässä: Meadin kuvaukset olivat monin paikoin epätasällisiä, hän teki joukon harhaanjohtavia päätelmiä (ks. esimerkkejä *Tieteessä tapahtuu* 3/2010 -lehdessä) ja lopulta kirjoitukset saivat suuren suosion sekä lukevan yleisön että antropologisen yhteisön parissa. Meadia ja Meadin merkitystä kritisoinut Derek Freeman saattoi olla ”narsisti” ja ”oportunisti”, mutta näillä seikoilla ei ole merkitystä kummankaan tekemien päätelmien totuudenmukaisuuden kannalta.

Yleisesti ottaen lienee selvää, että humanistisilla aloilla ja yhteiskuntatieteissä vallinnut biologian vähättely – tai nykyinen heräävä kiinnostus biologiaa kohtaan – on tulosta sosiaalisista prosesseista, joissa yksittäisen tutkijan rooli on melko vähäinen.

Kirjoittaja on helsinkiläinen tietokirjailija ja vapaa tiedetoimittaja.